

تاثیر حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با نقش مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس

مصطفی نگهبان^۱، فرخ نوروزی^۲ *

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۸/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۲

چکیده

مقدمه و هدف: حاکمیت قانون با تضمین شفافیت و عدالت در عملکرد مالی، همراه با مسئولیت اجتماعی، اعتماد میان ذی‌نفعان و جامعه را تقویت می‌کند. لذا هدف اصلی این پژوهش تاثیر حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با نقش مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس بود.

روش شناسی پژوهش: روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. پرسشنامه محقق ساخته حاکمیت قانون، پرسشنامه عملکرد مالی لی (۲۰۰۶) و مسئولیت اجتماعی اریبی و جاتو (۲۰۱۰) و جاتو، هرآوی و زیالو (۲۰۰۵) مورد استفاده قرار داده شد. جامعه این تحقیق شامل کارکنان سازمان اوقاف استان فارس بود. تعداد جامعه آماری این تحقیق نامعین بوده و بر اساس جدول مورگان یا فرمول کوکران، حجم نمونه حداقل ۱۳۱ است. و پایایی آن‌ها نیز با اجرای اولیه در نمونه‌ای به تعداد ۲۵ نفر تأیید شد. ضریب پایایی پرسشنامه‌ها برای حاکمیت قانون ۰/۷۲، عملکرد مالی ۰/۷۲ و مسئولیت اجتماعی ۰/۷۵ برآورد شده است. آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از روش معادلات ساختاری و به کمک نرم افزار Smart Pls انجام شد.

یافته‌ها: حاکمیت قانون بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. حاکمیت قانون بر مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با میانجیگری مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد.

نتیجه گیری: مدیریت متغیرهای مالی و تقویت حاکمیت شرکتی، از طریق استقلال هیئت مدیره و کمیته حسابرسی، ضمن بهبود مسئولیت اجتماعی، به ارتقاء عملکرد مالی سازمان کمک می‌کند.

کلمات کلیدی: حاکمیت قانون، عملکرد مالی، مسئولیت اجتماعی، اوقاف، فارس

^۱ کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران

^۲ * استادیار، گروه مدیریت، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران. نویسنده مسئول

farrokh_am2009@yahoo.com

مقدمه

مهمترین دستاورد حقوق عمومی نوین، ایده حاکمیت قانون است که هدف آن ضابطه‌مند نمودن نهاد حاکمیت و نهادینه شدن مجاری اعمال قدرت حکومت بر شهروندان است. در نظام حقوقی غرب بخصوص سنت حقوقی کامن‌لا، عرف و رویه قضایی منابع اصلی قانونگذاری‌اند که از طریق روش تجربی و عقلی و در سایه دو اصل «مستدل بودن» و «قانونی بودن» موجبات تضمین اصل حاکمیت قانون را فراهم می‌نمایند. از دیدگاه نظام حقوقی اسلام؛ نظام حقوقی مشروع، نظام حقوقی منطبق و پایه‌ریزی شده بر مبنای احکام الهی است که با اعتقاد اصیل و مبنایی نظام سیاسی فقه شیعه به تبعیت همه افراد حتی رهبری جامعه مسلمین از قانون قوام یافته است. قاعده‌ای کلی در حقوق عمومی است که به موجب آن تصمیمات حکومتی بر اساس اصول شناخته‌شده حقوقی (اثبات گرای حقوقی) یا (حقوق طبیعی) گرفته می‌شوند.

مسئله ارزیابی عملکرد سالیان زیادی است که محققان و کاربران را به چالش واداشته است. سازمان‌های تجاری در گذشته تنها از شاخص‌های مالی به عنوان ابزار ارزیابی عملکرد استفاده می‌کردند؛ تا اینکه «کاپلان و نورتون» در اوایل دهه ۱۹۸۰ پس از بررسی و ارزیابی سیستم‌های حسابداری مدیریت، بسیاری از ناکارایی‌های این اطلاعات را برای ارزیابی عملکرد سازمان‌ها نمایان ساختند که این ناکارایی ناشی از افزایش پیچیدگی سازمان‌ها، پویایی محیط و رقابت بازار بود (کاپلان و نورتون،^۱ ۲۰۱۵). مسئولیت اجتماعی باعث استحکام عملکرد مالی می‌شود. از سوی دیگر صنعتی شدن در سراسر جهان سبب ایجاد مسئولیت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی مهمی شده است که خواه‌ناخواه اثرهای مالی و غیرمالی خاص خود را بر جای می‌گذارد. در اثر جهانی‌شدن، شرکت‌های واقع در کشورهای در حال توسعه مایل به حرکت به سوی بازارهای جهانی هستند، از این رو به منظور مقبولیت در بازارهای جهانی، باید مسئولیت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی انجام‌گرفته‌ی خود را به نمایش بگذارند. همچنین شرکت‌ها باید بدانند که گروه‌های مختلف جامعه متقاضی اطلاعات پاسخگویی زیست‌محیطی و اجتماعی هستند؛ زیرا این اطلاعات در تصمیم‌گیری‌های آن‌ها نقش مهمی دارند (چو،^۲ ۲۰۰۷).

کمسیون اروپا در سال (۲۰۰۱) مسئولیت اجتماعی را «ترکیب داوطلبانه ملاحظات اجتماعی و محیطی در عملیات تجاری شرکت‌ها و روابط آن‌ها با گروه‌های ذینفع» تعریف می‌کند (ملت پاراست

¹ Kaplan & Norton

² Cho

و آدامس^۱، ۲۰۱۲). هاروارد بوون پدر مسئولیت اجتماعی در سال (۱۹۵۳)، مسئولیت اجتماعی را «تعهدات بازرگانان برای دنبال کردن سیاست‌ها، اتخاذ تصمیم و یا پیروی از اقداماتی که از نظر اهداف و ارزش‌های جامعه مطلوب هستند» تعریف می‌کند (مرفی واسچل^۲، ۲۰۱۳). در این تحقیق به بررسی تاثیر حاکمیت قانون با نقش مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی سازمان اوقاف استان فارس پرداخته شده است.

فرضیه‌های پژوهش

بین حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با نقش مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس رابطه معناداری وجود دارد.

بین حاکمیت قانون بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس رابطه معناداری وجود دارد.
بین حاکمیت قانون بر مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس رابطه معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

از آنجا که این تحقیق به بررسی تاثیر حاکمیت قانون با نقش مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس می‌پردازد از نظر هدف توصیفی از نظر ماهیت از نوع کاربردی و از لحاظ روش توصیفی از نوع همبستگی است. ابزار پژوهش نیز به واسطه استفاده از پرسشنامه پیمایشی - میدانی است.

جامعه این تحقیق شامل کارکنان سازمان اوقاف استان فارس است. تعداد جامعه آماری این تحقیق نامعین بوده و بر اساس جدول مورگان یا فرمول کوکران، حجم نمونه حداقل ۱۳۱ نفر است که به روش غیر تصادفی در دسترس انتخاب خواهد شد. در پژوهش حاضر از هر دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده گردیده است. پرسشنامه یکی از ابزارهای تحقیق و روشی مستقیم برای کسب داده‌های تحقیق است. پرسشنامه حاکمیت قانون که توسط نویسنده تنظیم شده و شامل ۱۶ سوال مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) تنظیم شده است. پرسشنامه استاندارد عملکرد مالی لی ۲۰۰۶ یک پرسشنامه استاندارد است و از ۱۹ سوال تشکیل شده است. این پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت (بسیار کم، کم، متوسط، زیاد، بسیار زیاد) تنظیم شده است. شیوه نمره‌گذاری آن نیز از ۱=بسیار کم تا ۵=بسیار زیاد است. حداقل نمره

^۱-Mellat parast, M., Adams, S.G.

^۲-B.B, p.E. and Schlegelmilch, Murphy

در این آزمون ۱۹ و حداکثر آن ۹۵ خواهد بود. این پرسشنامه دارای ۴ مؤلفه مدیریت هزینه، کیفیت سیستم اطلاعات، استراتژی سیستم اطلاعات و کنترل مالی است. مسئولیت اجتماعی، چک‌لیستی که از پژوهش‌آریبی و جائو (۲۰۱۰) و جائو، هراوی و زیالو (۲۰۰۵) اقتباس شده استفاده شد.

در این تحقیق برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید.

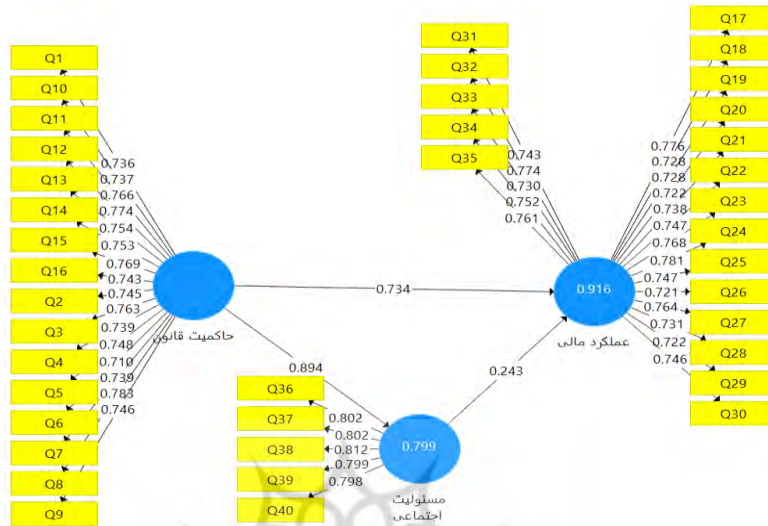
جدول (۱): پایایی پرسشنامه‌ها

متغیرهای تحقیق	تعداد سؤالات مؤلفه -	ضریب آلفای کرونباخ
حاکمیت قانون	۱۹	۰/۷۲
مسئولیت اجتماعی	۱۷	۰/۷۳
عملکرد مالی	۱۹	۰/۷۵

یافته‌ها

به منظور بررسی فرضیه اصلی پژوهش که بین حاکمیت قانون با نقش مسوولیت اجتماعی بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس رابطه معناداری وجود دارد، از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شد. بدین منظور ابتدا مدل اندازه گیری بررسی شد و سپس مدل ساختاری یعنی رابطه بین متغیرها مورد بررسی قرار گرفت.

شکل ۱ خروجی نرم افزار PLS در تحلیل عاملی تأییدی را نمایش می‌دهد. در نتایج تحلیل عاملی تأییدی ضرایب استاندارد و ضرایب معناداری ارائه شده است. به طور کلی قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده به وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۳ باشد؛ رابطه ضعیف در نظر گرفته شده، بار عاملی بین ۰/۴ تا ۰/۶ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از ۰/۶ باشد مطلوب در نظر گرفته می‌شود.

شکل (۱) بارهای عاملی پرسشنامه

نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد که بار عاملی متغیرهای تحقیق بالا تر از $0/4$ می باشد بنابراین پرسشنامه از روایی برخوردار است.

بررسی اعتبار ترکیبی هر یک از سازه‌ها

در مقابل هر سازه عدد و اعتبار آن نوشته شده است در این مورد اعداد بالا تر از $0/7$ بیانگر اعتبار ترکیبی سازه‌ها می باشد. مقادیر استخراج شده AVE مربوط به سازه‌هاست مقادیر قابل قبول بیانگر اعتبار مناسب ابزارهای اندازه‌گیری است. مقدار بالاتر از $0/5$ قابل قبول می باشد.

جدول (۲): سازه‌های مورد مطالعه

متغیر	ضریب آلفا	Rho-A	C.R	AVE
حاکمیت قانون	۰/۹۴۸	۰/۹۴	۰/۰۷۹	۰/۵۶۳
عملکرد مالی	۰/۹۵۶	۰/۹۵۶	۰/۹۶	۰/۵۵۷
مسئولیت اجتماعی	۰/۸۶۲	۰/۸۶۲	۰/۹۰۱	۰/۶۴۴

پایایی ترکیبی: در صورتی که مقدار CR برای هر سازه بالای $0/7$ شود، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد. مقدار CR در نرم افزار PLS ارائه می‌گردد، اما در مورد سازه‌های مرتبه دوم به بالا، نرم افزار به طور برنامه ریزی شده همچنان از مقادیر بارهای عاملی بین

سازه‌های مرتبه اول و شاخص‌ها استفاده می‌کند، در حالی که باید از ضرایب مسیر بین سازه‌های مرتبه اول و سازه‌ی مرتبه دوم مربوط به آن‌ها استفاده نماید. از این رو محقق ناچار است که در مورد سازه‌های مرتبه دوم به بالا، مقادیر را به صورت دستی محاسبه نماید. فرمول محاسبه CR به صورت زیر است که در آن λ بارعاملی موارد و δ واریانس خطا است.

$$CR = \frac{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i\right)^2}{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i\right)^2 + \sum_{i=1}^n \delta_i}$$

جدول (۳): مقادیر پایایی

متغیر	Composite Reliability
حاکمیت قانون	۰/۹۵۴
عملکرد مالی	۰/۹۶
مسولیت اجتماعی	۰/۹۰۱

پایایی ترکیبی متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد که همگی بالای ۰/۷ هستند.

فورنل و لاکر (۱۹۸۱) معیار AVE را برای سنجش روایی همگرا معرفی کرده و اظهار داشتند که در مورد AVE، مقدار بحرانی عدد ۰/۵ است؛ بدین معنی که مقدار AVE بالای ۰/۵ روایی همگرایی قابل قبول را نشان می‌دهند. در مورد سازه‌های مرتبه دوم مقدار AVE باید به صورت دستی محاسبه گردد که فرمول محاسبه آن به صورت زیر است. جدول ۴ مقادیر AVE متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد که همگی بالای ۰/۵ هستند.

$$AVE = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i^2}{n}$$

جدول (۴): روایی همگرایی متغیرهای پژوهش

متغیر	Composite Reliability	Average Variance Extracted (AVE)
حاکمیت قانون	۰/۹۵۴	۰/۵۶۳
عملکرد مالی	۰/۹۶	۰/۵۵۷
مسولیت اجتماعی	۰/۹۰۱	۰/۶۴۴

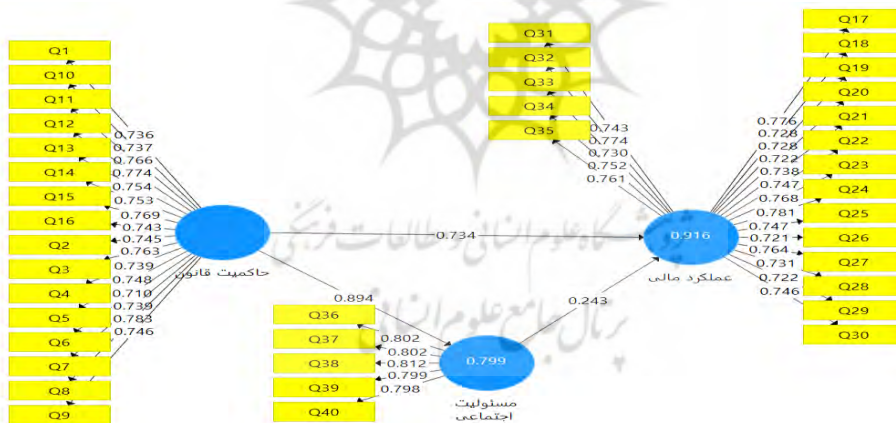
مشاهده می‌گردد که مقدار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) همواره بزرگتر از ۰/۵ است و مقدار پایایی ترکیبی نیز در تمام موارد مقداری بیشتر از ۰/۷ به دست آمده که از مقدار میانگین

واریانس استخراج شده (AVE) نیز بزرگتر است؛ بنابراین روایی همگرا نیز تأیید می‌شود. معیار R^2 این مقدار برای متغیرهای برون‌زا صفر است و تنها برای متغیرهای درون‌زای مدل گزارش می‌گردد. هرچه مقدار R^2 مربوط به سازه‌های درون‌زای یک مدل بیشتر باشد، نشان از برازش بهتر مدل است. داوری و رضا زاده (۱۳۹۶) به نقل از چین (۱۹۹۸) سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی نموده‌اند. مقدار R^2 برای متغیرهای پنهان درون‌زای مدل در جدول ۳ ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود تمام مقادیر در سطح مناسبی قرار دارند.

جدول (۵): مقادیر R Square مربوط به متغیرهای درون‌زای مدل

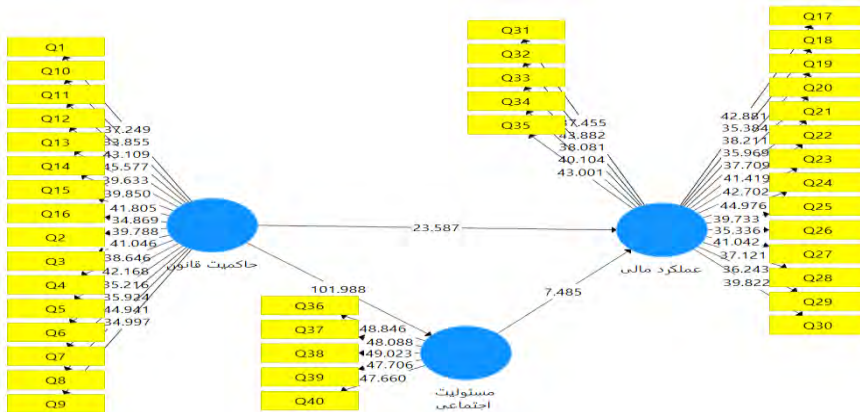
متغیر	R Square
عملکرد مالی	۰/۹۱۶
مسئولیت اجتماعی	۰/۷۹۹

بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش

شکل (۲): ضرایب استاندارد آزمون فرضیه‌ها

شکل (۳): ضرایب معناداری آزمون فرضیه‌ها

جدول (۶): نتیجه‌ی آزمون فرضیه‌ها

وضعیت	P	T.S	ضریب مسیر	متغیر
تایید	۰/۰۰۰۱	۲۳/۵۸۷	۰/۷۳۴	حاکمیت قانون - عملکرد مالی
تایید	۰/۰۰۰۱	۱۰۱/۹۸۸	۰/۸۹۴	حاکمیت قانون - مسئولیت اجتماعی
تایید	۰/۰۰۰۱	۷/۴۵۳	۰/۲۱۷	حاکمیت قانون - مسئولیت اجتماعی - عملکرد مالی

آزمون فرضیه‌ها:

- ۱- حاکمیت قانون بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. با توجه به شکل ۳ و جدول ۶ معناداری رابطه برابر با ۲۳/۵۷۸ می باشد که عدد به دست آمده از ۱/۹۶ بزرگتر می باشد بنابراین رابطه معنادار است. ضریب مسیر به دست آمده برابر با ۰/۷۳۴ می باشد.
- ۲- حاکمیت قانون بر مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. با توجه به شکل ۳ و جدول ۶ معناداری رابطه برابر با ۱۰۱/۹۸۸ می باشد که عدد به دست آمده از ۱/۹۶ بزرگتر می باشد بنابراین رابطه معنادار است. ضریب مسیر به دست آمده برابر با ۰/۸۹۴ می باشد.
- ۳- حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با میانجیگری مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. با توجه به شکل ۳ و جدول ۶ معناداری رابطه برابر با ۷/۴۵۳ می باشد که عدد

به دست آمده از ۱/۹۶ بزرگتر می باشد بنابراین رابطه معنادار است. ضریب مسیر به دست آمده برابر با ۰/۲۱ می باشد.

برازش مدل کلی

برای بررسی برازش مدل کلی که هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری را کنترل می‌کند، از معیار GOF استفاده می‌شود. این معیار توسط تننهاوس و همکاران (۲۰۰۴) ابداع گردیده و طبق فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \times \overline{R^2}}$$

که در آن $\overline{R^2}$ نشانه میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه می‌باشد و $\overline{R^2}$ نیز مقدار میانگین مقادیر R Squares سازه‌های درون زای مدل است. وتزلس و همکاران^۱ (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نموده‌اند.

جدول ۴-۱۲ میانگین مقادیر اشتراکی و میانگین مقادیر R Squares را نشان می‌دهد که براین اساس مقدار GOF برابر است با ۰/۶۸ که برازش قوی را نشان می‌دهد.

جدول (۵): میانگین مقادیر اشتراکی و میانگین مقادیر ضریب تعیین

متغیر	Communality	R Square	avg-communality	avg-R
حاکمیت قانون	۰/۶۱۷	.....		
عملکرد مالی	۰/۴۸۲	۰/۹۱۶	۰/۵۵۴	۰/۸۵۸
مسئولیت اجتماعی	۰/۵۶۴	۰/۷۹۹		

بحث و نتیجه گیری

مهمترین دستاورد حقوق عمومی نوین، ایده حاکمیت قانون است که هدف آن ضابطه‌مند نمودن نهاد حاکمیت و نهادینه شدن مجاری اعمال قدرت حکومت بر شهروندان است. در نظام حقوقی غرب بخصوص سنت حقوقی کامن‌لا، عرف و رویه قضایی منابع اصلی قانونگذاری‌اند که از طریق

^۱ Wetzels et al

روش تجربی و عقلی و در سایه دو اصل «مستدل بودن» و «قانونی بودن» موجبات تضمین اصل حاکمیت قانون را فراهم می‌نمایند. از دیدگاه نظام حقوقی اسلام؛ نظام حقوقی مشروع، نظام حقوقی منطبق و پایه‌ریزی شده بر مبنای احکام الهی است که با اعتقاد اصیل و مبنایی نظام سیاسی فقه شیعه به تبعیت همه افراد حتی رهبری جامعه مسلمین از قانون قوام یافته است. قاعده‌ای کلی در حقوق عمومی است که به موجب آن تصمیمات حکومتی بر اساس اصول شناخته‌شده حقوقی (اثبات‌گرایی حقوقی) یا (حقوق طبیعی) گرفته می‌شوند.

طبق نتایج این تحقیق حاکمیت قانون بر عملکرد مالی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. . . بنابراین نتیجه می‌گیریم مدیران با می‌توانند با دستیابی به نظام حاکمیت قانون و جلوگیری از هرج و مرج و برقراری نظم و امنیت و برقراری یک نظام قانونمند در ساختار مالی بنگاه (نظیر ساختار سرمایه، تقسیم سود و سرمایه‌گذاری) سبب افزایش سودآوری و بهبود ساختار مالی سازمان شوند. نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق قره‌خانی و اسدی (۱۴۰۲)، پناهی و همکاران (۱۳۹۴) مطابقت دارد. حاکمیت قانون بر مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. بنابر این نتیجه می‌گیریم که می‌توان با رفتار مسولانه اجتماعی و پاسخگویی و ارضای توقع‌های گروه‌های ذینفع خارجی، اعم از مشتریان، تأمین‌کنندگان، توزیع‌کنندگان، حافظان محیط‌زیست و کارکنان محل فعالیت واحد تولیدی و خدماتی، با حفظ منافع گروه‌های ذینفع داخلی اعم از مالکان یا سهامداران و کارکنان واحد سبب افزایش سودآوری و عملکرد مالی بهتر در سازمان شد. نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق جعفرزاده و زینالی (۱۳۹۳)، باقری و همکاران (۱۳۹۴) مطابقت دارد. حاکمیت قانون بر عملکرد مالی با میانجیگری مسئولیت اجتماعی در سازمان اوقاف استان فارس تاثیر معناداری دارد. بنابراین نتیجه می‌گیریم که با برقراری نظم و قانون از یک طرف و بر خورداری از رفتار مسولانه اجتماعی‌در برابر ذینفعان (سهامداران، مشتریان، کارکنان، عرضه‌کنندگان کالا، بانک‌ها، قانون‌گذاران، محیط و جامعه) از طریق انجام وظایفی چون آلوده نکردن محیط‌زیست، تبعیض قائل نشدن در استخدام، نپرداختن به فعالیت‌های غیراخلاقی و مطلع کردن مصرف‌کننده از کیفیت محصولات، سبب تداوم سودآوری و بهبود عملکرد مالی سازمان شد. نتایج این فرضیه با نتایج تحقیق عرب صالحی و همکاران (۱۳۹۲) مطابقت دارد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های مصاحبه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

منابع فارسی

- باقری، کیوان و همکاران. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین مسئولیت پذیری اجتماعی سازمان و سکوت سازمانی، سومین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت.
- پناهی، حامد، راستاد، سید آرمان. (۱۳۹۴). رابطه رهبری اخلاقی و مسوولیت پذیری اجتماعی. نشریه جامعه‌شناسی کاربردی، مجله پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان، ۲۶(۴).
- جعفرزاده، زینالی. (۱۳۹۳). بررسی مسئولیت اجتماعی شرکت بر خرید کالای شرکت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران مرکز.
- عرب صالحی، مهدی، صادقی، غزل، معین‌الدین، محمود. (۱۳۹۲). زینالی. (۱۳۹۳). ب رابطه مسئولیت اجتماعی با عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۳(۹)، ۲۰-۱.
- قره‌خانی، صدیقه، اسدی، حمیده. (۱۴۰۲). بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت مدیره و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با نقش تعدیلی عملکرد مالی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی و پنجمین کنفرانس ملی یافته‌های نوین در مدیریت، روان‌شناسی و حسابداری.

منابع انگلیسی:

- Aribi, A. & Gao, S. (2010). "Corporate social responsibility disclosure, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 8 (2), 72-91.
- B,B,P, Schlegelmilch, Murphy(2013).), Corporate social responsibility versus corporate social irresponsibility,*Management &Marketing*,
- Benlemlih, M., Shaukat, A., Qiu, Y., & Trojanowski, G. (2016). *Environmental and social disclosures and firm risk. Journal of Business of Business Ethics,1-14*.
- Cho, C., H. (2007).). *Organisations Legitimacy and the Strategic use of Accounting information Three Studies Related to social and environmental disclosure*. Orlando, Florida, Spring Term.
- Gao, S. S., Heravi, S. & Xiao, J. Z. (2005). "Determinants of corporate social and environmental reporting in Hong Kong, *A research note, Accounting Forum*, 29 (2), 233-242.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2015). *Balanced Scorecard Success: The Kaplan-Norton Collection (4 Books)*. Harvard Business Review Press.
- Li, S., Ragu-Nathan, B., Ragu-Nathan, T. S., and Rao, S. Subba (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance, *Omega*, 34(2), 107-124
- Mellat parast, M.,Adams,S.G.(2012). Corporate social responsibility, benchmarking, and organizational performance in the petroleum industry, *International Journal of Production Economics*, 139(2), 447-458.
- Beccalli Kaplan, Robert S., and David Norton. (1992). "The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance, *Harvard Business Review*, 70(1),71-79.
- Wetzels, M., Odekkerken-Schroder, G. & Van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models, *Guidelines and empirical illustration, MIS Quarterly*, 33(1),177.

The Effect of the Rule of Law on Financial Performance with the Role of Social Responsibility in the Endowment Organization of Fars Province

Mostafa Negahban¹, Farrokh Norozi^{2*}

Abstract

Introduction and Objective: The rule of law, by ensuring transparency and justice in financial performance, along with social responsibility, strengthens trust between stakeholders and society. Therefore, the main objective of this study was to determine the effect of the rule of law on financial performance with the role of social responsibility in the Endowment Organization of Fars Province.

Research Methodology: The research method was descriptive and correlational. The researcher-made questionnaire, the financial performance questionnaire of Li (2006) and the social responsibility questionnaire of Aribi and Zhao (2010) and Zhao, Haravi and Xiao (2005) were used. The population of this research included the employees of the Endowment Organization of Fars Province. The number of the statistical population of this research was uncertain and based on the Morgan table or Cochran formula, the sample size is at least 131. And their reliability was also confirmed by initial implementation in a sample of 25 people. The reliability coefficient of the questionnaires for the rule of law was estimated to be 0.72, financial performance 0.72 and social responsibility 0.75. The research hypotheses were tested using the structural equation method and with the help of Smart PLS software.

Findings: The rule of law has a significant effect on financial performance in the Endowment Organization of Fars Province. The rule of law has a significant effect on social responsibility in the Endowment Organization of Fars Province. The rule of law has a significant effect on financial performance through the mediation of social responsibility in the Endowment Organization of Fars Province.

Conclusion: Managing financial variables and strengthening corporate governance through the independence of the board of directors and the audit committee, while improving social responsibility, helps to improve the financial performance of the organization.

Keywords: Rule of law, financial performance, social responsibility, Endowment, Fars.

---

¹ M.A Degree, Department of Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran

^{2*} Assistant Professor, Department of Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran. Corresponding author, Farrokh_am2009@yahoo.com